

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.050/2010/3. szám

### A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Lovácsiné dr. Takács Katalin ügyvéd ügyintézése mellett a Lovácsiné dr. Takács Ügyvédi Iroda (4600 Kisvárd, Szent László utca 66.) által képviselt I.rendű felperes neve, címe I. rendű, II.rendű felperes neve, címe II. rendű, III.rendű felperes neve, címe III. rendű, IV.rendű felperes neve, címe IV. rendű, V.rendű felperes neve, címe V. rendű és VI.rendű felperes neve, címe VI. rendű felpereseknek, a dr. Rácz Mária ügyvéd (3530 Miskolc, Görgey Artúr utca 16. II.) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 5.P.21.113/2007/65. számú ítélete ellen az alperes részéről 67. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

#### Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla az alperest, hogy térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 24 000 (huszonnégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### Indokolás:

A Ny.-i Városi Bíróság **ügyszám1** számú ítéletének tényállása szerint 2005. július hó 14. napján 7 óra körüli időben a motorkerékpárral kb. 96-122 km/h sebességgel közlekedő ifj. R. Á. nekiütközött egy számára elsőbbséget nem biztosító, kanyarodó gépkocsi és nagy méretű utánfutó alkotta járműszerelvény jobb hátsó részének. A bíróság az elsőbbséget nem adó gépjárműszerelvény vezetőjét bűnösnek találta súlyos egészségromlást eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében, ezért őt pénzbüntetésre ítélte.

A baleset következtében R. Á. a baloldali IV-VI. bordák törését, ugyanezen oldali vérmellúséggel a jobb oldali lábszárcsontok törését, darabos, nyílt combcsonttörést és az alkarcsontok törését szenvedte el, mely sérülések 8-10 hónap alatt gyógyultak volna. A

kórházi kezelést követően R. Á. 2005. július hó 27. napján otthonába távozott, ahol másnap elhalálozott. Halálát vérvesztéses shock okozta, melynek forrása - a mellkasi főverőér repedése - a baleset következtében jött létre. A néhai 28 éves volt, házasságban élt az I. rendű felperessel, két kiskorú gyermek édesapja, közülük a II. rendű felperes ekkor 4 éves, a III. rendű felperes pedig 8 hónapos volt; a IV. rendű felperes az édesapja, az V. rendű felperes az édesanyja, míg a VI. rendű felperes a testvére volt.

Néhai R. Á. jelentős mértékben hozzájárult a baleset bekövetkezéséhez, közrehatásának mértéke 40 %-os. A járműszerelvény vezetője elkerülhetette volna a balesetet, ha megadja az elsőbbséget a motorkerékpárosnak.

Az I. rendű felperes szakmunkásképzőt végzett, bőrdíszműves szakmát tanult, jelenleg GYES-en van, eddig négy munkahelye volt. 21 évesen ment férjhez és 2 gyermeket szült. 2007. év szeptembere óta élettársi kapcsolatban élt, élettársának van egy 11 éves kislánya. Első alkalommal 2006. július hó 8. napján jelentkezett a J. A. Kórház Szorongásos Ambulanciáján, ahol diagnózisként „közepes depressziós epizód, akut stressz reakció” került megjelölésre. Az I. rendű felperes a veszteségét, problémahelyzetét mélyen átéli, ez őt megviseli, az ezzel kapcsolatos élményeit, érzéseit fokozott betegséglellyként értékeli. Ugyanakkor erőfeszítéseket tesz ennek elleplezésére, hogy belvilágát a külvilág ne lássa, ám minthogy túlkompenzálja, szinte ellentétbe fordítja tényleges érzéseit és vágyait. Fanatikus módon igyekszik tartani magát, és megfelelni a mindennapi elvárásoknak, mindez azonban „veszélyes” elhárítás az indulatok, a feszültségek mély elfojtásával, mely a jövőben esetleg pszichoszomatikus tünetek megjelenését vonhatja maga után. Örömforrásai csökkentek, tényleges belső motivációja, önmaga megvalósítására vonatkozó törekvései nincsenek. Burkolt, elfedett, maszkírozott depressziós állapot jellemzi, melyben pszichoterápiás támogatást igényelne, alkalmazkodóképessége, lelki teherbírása csökkent.

Az I. rendű felperes élettársi kapcsolatban élt **H. Z.-**nal, aki 2008. karácsonyán az I. rendű felpereshez és a gyerekeihez költözött, ám ez a kapcsolat a per folyamán véget ért.

A II-III. rendű felperesek az életkoruknak megfelelő érzelmi állapotban vannak, őket kóros viselkedéses reakciók nem jellemzik.

A IV. és az V. rendű felperesek házasságának felbontására 1988. évben került sor, a gyermekeket a bíróság az édesapának ítélte. Az édesanyja a közös lakásból elköltözött, a néhai 1995. évben az édesanyjához költözött, és vele lakott 1999. évig, majd a nagymamához költözött. A fiatalok a nagymama melletti telket vásárolták meg, és ott építkeztek.

A IV. rendű felperes első ízben 2006. május hó 17. napján jelentkezett először pszichiátriai szakrendelésen, ahol súlyos depressziós epizód pszichotikus tünetek nélkül diagnózis megállapítására került sor. A IV. rendű felperes gondolkodása, képzetáramlása a fia halálával, elvesztésével elárasztott. Ettől eltávolodni, érdeklődését más irányba is kinyitni nem képes. Ehhez kapcsolódóan érzelmvilága szorongással és depresszióval terhelt. Örömforrásai, energiatartalékai hiányoznak. Negatív érzéseit, depresszióját uralni, kontrollálni nem képes, mindezek nyugtalan, feszült, acting out reakciókat is kiválthatnak

belőle, melyek a szorongástól, a feszültségtől való megszabadulás inadekvát módját jelentik. Reakciói a kiváltó helyzettől idegen jellegűek lehetnek. Fia halálát elfogadni, feldolgozni nem képes. Jelenlegi állapota gyógyszeres kezelést tenne szükségessé. A IV. rendű felperes fia halála miatt az itálhoz menekült, 2008. december hó 28. napján vonult be **N.-ba**, azóta nem iszik, erős gyógyszereket szed.

Az V. rendű alperes 2006. május hó 25. napján jelentkezett első alkalommal a J. A. Kórház Szorongás Ambulanciáján, háziorvos kérte vizsgálatát, mert naponta rosszullétei és rémálmai voltak. Az V. rendű alperest kifejezett szorongásos készenlét, és a szorongás kontrollálásának a nehézségei jellemzik. Frusztrációs toleranciája alacsony. A feszültséget keltő helyzeteket hatékonyan megoldani nem tudja, inkább kimenekül ezekből, vagy blokkol. A nehézségekre, megterhelésekre hangulati letöréssel, depresszióval reagál. A változásokat is rosszul tűri, a megszokásokhoz ragaszkodik, ez a kapcsolatait is jellemzi. Leválni, a másiktól elszakadni nem képes. Tájékozódásában, ítéletalkotásában fokozott szubjektivitásra hajlamos, mely alkalmazkodását, problémamegoldását nehezíti, a megváltozott körülmények elfogadásában akadályozza. Jelenlegi állapotát a fokozott szorongás, és a reaktív depresszió jellemzi.

A VI. rendű felperes az I. rendű felperes és férje közös építkezésének időtartama alatt velük egy lakásban élt a nagymamánál, szoros kötődés alakult ki közte és az elhunyt között. Testvére halálát követően pszichés betegség alakult ki nála, a testvére halálát feldolgozni nem tudja, nyugtalan, vele álmodik, ideges, alvási nehézségei vannak, feszült, hangulata depressziós, emocionálisan inkontinens. Próbál magáról minél kedvezőbb képet festeni, miközben önmagát szubjektíve insufficiensnek, szorongónak, beszűkültnak érzi. Tényleges vágya az elbújás, a visszahúzódás, a kapcsolatok előli menekülés, a kapcsolati készsége és igénye csökkent, szorongásra hajlamos, szorongását bizonytalanul kontrollálja. Érzelmileg elsodorhatóbb, befolyásolhatóbb, hangulati élete labilis. Érzelmeit, hangulatait sem tudja megfelelően szabályozni, az érzelmi, a mentális kontroll könnyebben háttérbe szorul. Feldolgozatlan ingulatok és érzések jellemzik, melyek feszültségének kiszolgáltatott.

A felperesek keresetükben mindösszesen 18 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés, 2 918 735 Ft általános kártérítés, havi 68 000 Ft tartáspótló járadék és havi 20 000 Ft átalakult életvitelt biztosító járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest 2005. július hó 14. napjától esedékes, a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamataival együtt.

Az alperes a keresetet jogalapjában, és kisebb részben összecszerűségében elismerte az alperesre terhesebben 60-40 %-os arányban.

Az elsőfokú bíróság a 65. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg

- az I. rendű felperesnek 3 244 381 Ft-ot, és ebből 1 181 981 Ft után 2005. év augusztus hó 5. napjától, 2 000 000 Ft után 2005. év július hó 29. napjától, 62 400 Ft után 2005. év augusztus hó 11. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, és 2009. december hó 15. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig - járadék címen - havi 1 200 Ft-ot 2010. év július hó 14. napjáig;

- a II. rendű felperesnek 3 006 000 Ft-ot, és ezen összeg után 2005. július hó 29. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- a III. rendű felperesnek 3 006 000 Ft-ot, és ezen összeg után 2005. július hó 29. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- a IV. rendű felperesnek 1 630 000 Ft-ot, melyből 30 000 Ft után 2005. év augusztus hó 5. napjától, 1 600 000 Ft után 2005. év július hó 29. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- az V. rendű felperes részére 1 630 000 Ft-ot, melyből 30 000 Ft után 2005. év augusztus hó 5. napjától, 1 600 000 Ft után 2005. év július hó 29. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- a VI. rendű felperes részére 1 635 600 Ft-ot, melyből 35 600 Ft után 2005. év augusztus hó 5. napjától, 1 600 000 Ft után 2005. év július hó 29. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- a „felperesnek” 500 000 Ft + ÁFA perköltséget ügyvédi munkadíj címén;
- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására 345 692 Ft-ot állam által előlegezett költségként;
- az APEH Illetékbeszedési Főosztályának külön felhívására az ott megjelölt időben és módon 848 784 Ft-ot,

ezt meghaladóan pedig a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte továbbá az elsőfokú bíróság a VI. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak 51 216 Ft feljegyzett kereseti illetéket. Határozatának indokolása szerint a perben nem volt vitás az alperes helytállási kötelezettsége az általa biztosított **J. B.** kötelező felelősségbiztosítása alapján a rá terhesebb 60-40 %-os kármegosztás szerint.

A fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint az I. rendű felperes nem vagyoni kárként eredetileg 3 000 000 Ft-ot követelt, majd az igényét 2 000 000 Ft-ra leszállította, ezt az alperes a jelenlegi ár- és értékviszonyok figyelembevételével 1 000 000 Ft-ban elismerte. Az elsőfokú bíróság szerint bizonyítást nyert, hogy az özvegy a férje, gyermekeinek édesapja elvesztéséből adódó frusztrációját ez ideig feldolgozni nem tudta, erre visszavezetendő indulatait, feszültségeit nehezen kezeli, érzelmi élete labilis, szorongásos, depressziós hangulat jellemzi. A haláleset után két és fél évvel később létesített élettársi kapcsolata megszakadt, mely arra visszavezethető, hogy a gyászt feldolgozni nem tudta, életvitele elnehezült, beszűkült. Özvegyi nyugdíjban részesül, két kiskorú gyermeknek egyedül való nevelése hárul rá, jövedelemmel nem rendelkezik. Elnehezült a családon belüli szerepe, a társadalmi életben betöltött pozíciója megváltozott. Mindez hirtelen váratlansággal szakadt rá, amelyet a mai napig nem dolgozott fel. A pszichológus szakértői vélemény szerint veszteségét, problémahelyzetét mélyen átéli, ez őt megviseli, az ezzel kapcsolatos élményeit, érzelmeit fokozott betegségélményként értékeli. Az igazságügyi pszichológus szakértő véleményét teljes mértékben alátámasztotta **H. Z.** tanúvallomása, aki az I. rendű felperesnek csaknem két évig volt az élettársa. Megállapítható, hogy az élettársi kapcsolat éppen a feldolgozatlan gyász miatt szakadt

meg, mert az I. rendű felperes mindvégig az elhunyt férj árnyékában élt. Az özvegy fáradékony, ingerlékeny, feszült, egyfolytában gyászol, még most is gyógyszeres kezelésre lenne szüksége, de azt elutasítja.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásakor figyelembe vette minden felperes károsultnak a személyi körülményeit, a személyi sérelem súlyát, nagyságát, a társadalomban elfoglalt helyzetét figyelemmel arra a bírói gyakorlatra is, hogy a károsultakat ért valamennyi hátrányt együttesen és egységesen értékelve, a következmények egészével való mérlegelésével kell eldönteni, és határozni arról, hogy milyen összeg az, ami alkalmas a károsultakat ért nem vagyoni hátrányok enyhítésére. Az elsőfokú bíróság a balesetkor fennálló ár- és értékviszonyokat vette figyelembe a felpereseknél meglévő hátrányos következmények értékelése mellett, továbbá azt is, hogy a felperesek a nem vagyoni kár összegének személyenkénti meghatározásánál a 60-40 %-os kármegosztást számszerűsítve szállították le kereseti kérelmüket, ezért az elsőfokú bíróság is ehhez igazodóan állapította meg a felperesek kamatigényét.

Az elsőfokú bíróság a 2 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést alkalmasnak találta az I. rendű felperes pszichés károsodásának részbeni kompenzálására a 2005. július hó 29. napjától számított késedelmi kamatával együtt.

A II-III. rendű felperesek a nem vagyoni kárigényüket eredetileg 4 000 000 Ft-ban jelölték meg, majd azt 3 000 000 Ft-ra leszállították. A II. rendű felperes esetében a pszichológus szakértő véleménye mellett az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a nevelőapa, **H. Z.**, valamint **Tné B. E.** óvónő tanúvallomására, ezek alapján a balesetkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével 3 000 000 Ft-ban állapította meg azt a nem vagyoni kárpótlást, amely alkalmas lehet a nála kialakult hátrányok kiküszöbölésére. A III. rendű alperes esetében a perben kirendelt igazságügyi pszichológus szakértői vélemény alapján és az alperes elismerésére is tekintettel nem vagyoni kárpótlásként ugyancsak 3 000 000 Ft-ot állapított meg a balesetkori ár- és értékviszonyokra is figyelemmel, az édesapa halálának napjától számított kamattal.

A nem vagyoni kárösszegezésének meghatározásánál az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy az I. rendű felperes a házastársát, a II. és a III. rendű felperesek az édesapjukat, a IV. és az V. rendű felperesek az a gyermeküket veszítették el, míg a VI. rendű felperes a testvérét. Ezzel sérült a teljes családhoz való tartozás joga a felperesek vonatkozásában. A gyázmunka a felpereseknél elhúzódott, fokozott depresszív irányú hangulati zavarokat produkált, a tünetek csökkentek, de még jelenleg sem szűntek meg, mindig kimutathatók. A felperesek egy elhúzódó gyászállapot súlyos tünetében szenvednek, a szokásos lelki gyázmunkánál erősebb szinten, extrém elhúzódó gyászdepressziós tüneteket mutatnak.

A IV-V. rendű felperesek nem vagyoni kárigényként 2 500 000 Ft-ot érvényesítettek kereseti kérelmükben, amit 1 600 000 Ft-ra szállítottak le; az alperes a szülők nem vagyoni kárpótlásának összegét személyenként 1 000 000 Ft-ban fogadta el. Az ő vonatkozásukban a nem vagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság az igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleménye, a felperesek egybehangzó állítása és a saját elmondásuk alapján

előadott körülményeket értékelve az arányosság és mértéktartás, a módosított kereseti kérelem és az alperes részbeni elismerése figyelembe vételével személyenként 1 600 000 Ft-ban állapította meg annak 2005. július 29. napjától járó késedelmi kamataival.

A VI. rendű felperes az eredetileg 2 500 000 Ft-ban érvényesített nem vagyoni kártérítés iránti követelését 1 600 000 Ft-ra szállította le, amit az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredménye alapján elfogadott annak késedelmi kamataival együtt a haláleset miatt elnehezült életvitelének kompenzálására.

A pertárgy értéke összesen 22 406 735 Ft volt, ehhez képest a felperesek 14 146 381 Ft erejéig lettek pernyertesek, ezért az elsőfokú bíróság az alperest a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte 500 000 Ft + áfa ügyvédi költség megfizetésére a felperesek részére egyetemlegesen, továbbá őt kötelezte a pervesztességével arányos eljárási illeték és az előlegezett költség megfizetésére, ahogy a VI. rendű felperest a különbözetként jelentkező kereseti illeték megtérítésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részben történő megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés utáni késedelmi kamatfizetési kötelezettsége mellőzését kérte. Fellebbezése indokaként az alperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a sértetti közrehatás ellenére nem vagyoni kártérítésként olyan összegű marasztalást alkalmazott, ami az ítélkezési gyakorlatban a közrehatás nélküli felelősség esetén meghatározott összegszerűségnek felel meg, így az nem tükrözi a vagyoni kártérítés esetén a 60-40 %-os kármegosztásra okot adó közrehatást.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges terjedelemben a tényállást feltárta, abból helytálló jogi következtetésekre jutott, amelynek indokaival is egyetért az ítélet tábla, azokat ehelyütt megismételni nem kívánja.

Mindössze az alperes fellebbezése miatt mutat rá az ítélet tábla az alábbiakra: az ítélkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a kár-eseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba és értékelte a felperesek esetében bekövetkezett kompenzálандó hátrányokat, és kellő súllyal értékelte azt is, hogy a kár bekövetkeztében a néhai is közrehatott. Emiatt az elsőfokú bíróság által a felperesek javára

nem vagyoni kártérítés annak késedelmi kamataival együtt az alperes álláspontjával ellentétben nem tekinthető indokolatlanul eltúlzottnak, hanem ez az összeg szükséges, de egyben elegendő is a felpereseket ért nem vagyoni hátrány kompenzálására.

Fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, azonban a felperesek oldalán költség nem merült fel, ezért erről az ítélet táblának rendelkeznie nem kellett. Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta miatt a fellebbezési eljárási illetéket a pervesztes alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles az államnak megtéríteni.

Debrecen, 2010. május hó 11. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -